

अटल सौर कृषिपंप आस्थापित करण्याच्या
एकत्रित धोरणानुसार अतिरिक्त २४६०
सौर कृषिपंप आस्थापित करण्यास मान्यता
देण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन
उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: सौरप्र-२०१४/प्र.क्र.२१९(भाग-३)/ऊर्जा-७
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२,
दिनांक: १४ जून, २०१७

वाचा :-

- १) उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग शासन निर्णय क्र.सौरप्र-२०१४/प्र.क्र.२१९/ऊर्जा-७, दि.२७/३/२०१५
- २) उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग शासन निर्णय क्र.सौरप्र-२०१४/प्र.क्र.२१९/ऊर्जा-७, दि.१०/७/२०१५
- ३) उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग शासन निर्णय क्र.सौरप्र-२०१४/प्र.क्र.२१९/ऊर्जा-७, दि.२६/८/२०१५
- ४) उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग शासन निर्णय क्र.सौरप्र-२०१४/प्र.क्र.११९/ऊर्जा-७, दि.१८/९/२०१५
- ५) उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग शासन निर्णय क्र.सौरप्र-२०१४/प्र.क्र.२१९/ऊर्जा-७, दि.४/१२/२०१५
- ६) उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग शासन निर्णय क्र.सौरप्र-२०१६/प्र.क्र.३१९/ऊर्जा-७, दि.४/११/२०१६
- ७) मा.मंत्री मंडळाचा निर्णय दिनांक २२/५/२०१७

पार्श्वभूमी :-

केंद्र शासनाने राष्ट्रीय स्तरावर १ लाख नग सौर कृषि पंपाच्या योजनेसाठी रु.४००.०० कोटी एवढी तरतूद घोषित केली आहे. या अंतर्गत राज्यांसाठी प्रथमत: ७५४० नग सौर कृषि पंपांचे उद्दिष्ट निश्चित केले होते. राज्यात बहुतांश वीजनिर्मिती औषिक पद्धतीने होत आहे. त्यामुळे वायू प्रदुषणात भर पडत असून हवामानावर विपरीत परिणाम होत आहे. यासाठी वापरण्यात येणारी खनिज संपत्ती ठराविक प्रमाणात आहे. पर्यावरणास पोषक तसेच दीर्घकालीन ऊर्जा सुरक्षेच्या दृष्टीने अपारंपारिक ऊर्जा स्रोतांचा ऊर्जा निर्मितीसाठी वापर करणे आवश्यक आहे. त्यामुळे राज्य शासनाने अपारंपारीक ऊर्जा स्रोतांचा विकास घडवून आणण्यासाठी प्रोत्साहनात्मक धोरणे वेळोवेळी जाहीर केली आहेत. अपारंपारीक ऊर्जा स्रोतांपैकी सौर ऊर्जा हा स्रोत शाश्वत व निरंतर स्वरूपाचा व महत्वाचा आहे.

महाराष्ट्र हे एक कृषिप्रधान राज्य आहे. नियमित विद्युत पुरवठा किंवा विद्युत जोडणी नसल्यामुळे शेती उत्पन्नावर अवलंबून असलेल्या शेतकऱ्यावर पर्यायाने राज्यावर विपरीत परिणाम होत आहे. शेतकऱ्यांना सवलतीच्या दरात वीज पुरवठा करण्यासाठी वितरण कंपनीला अनुदान द्यावे लागत आहे. औष्ठिक पद्धतीच्या वीज निर्मितीमुळे पर्यावरणाचा न्हासही होत आहे. त्यामुळे राज्यातील शेतकऱ्यांना त्यांच्याकडील जलसिंचनासाठीच्या जमिनीचे क्षेत्र ज्या भागात आहे, त्यानुसार केंद्रीय अनुदान, राज्याचे अनुदान व / किंवा लाभार्थीचा हिस्सा विचारात घेऊन सौर कृषिपंप देण्याची योजना विचाराधीन होती. सदर योजना राबविण्यास मंत्रीमंडळाने दि.२४/२/२०१५ रोजीच्या बैठकीत मान्यता दिलेली होती व त्यास अनुसरून राज्याचे सौर कृषि पंप आस्थापित करण्याचे एकत्रित धोरण याचा शासन निर्णय दि.२७/३/२०१५ रोजी निर्गमित करण्यात आला आहे.

प्रस्तावना :-

शासन निर्णय क्र.सौरप्र-२०१४/प्र.क.२१९/ऊर्जा-७ दिनांक २७/३/२०१५ नुसार महाराष्ट्र राज्यात ७५४० नग सौर कृषिपंप आस्थापित करण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. सदर योजना राबविण्यासाठी महाऊर्जा या मुलाधार संस्थेकडून तांत्रिक सहाय घेऊन सौर कृषि पंप आस्थापित करण्यासाठी महावितरण कंपनीस आदेशित करण्यात आले होते.

२. केंद्र शासनाने दिनांक २९ जानेवारी, २०१६ च्या पत्रान्वये अतिरिक्त २४६० नग सौर कृषिपंपास मान्यता दिली आहे. त्यास अनुसरून राज्य शासनाने अतिरिक्त २४६० नग सौर कृषिपंपाची आस्थापना करण्यासाठी मंजुरी द्यावी, सदर सौर कृषिपंप पश्चिम महाराष्ट्र व इतर जिल्हयांत त्यांच्या मागणीप्रमाणे आस्थापित करण्यास महावितरण कंपनीने सादर केलेला प्रस्ताव, सदर योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी येणाऱ्या अडचणी व सध्याच्या व्यवहार्यता विचारात घेता, त्यात सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

शासन निर्णय दिनांक २७/३/२०१५ अन्वये दिलेल्या ७५४० नग सौर कृषि पंप आस्थापित करण्याच्या मान्यतेव्यतिरिक्त केंद्र शासनाने दिनांक २९/१/२०१५ च्या पत्रान्वये दिलेल्या मान्यतेनुसार अधिकच्या २४६० सौर कृषि पंप नग आस्थापित करण्यास या शासन निर्णयाद्वारे

मंजुरी देण्यात येत आहे. राज्याचे सौर कृषी पंप आस्थापित करण्याचे एकत्रित धोरणानुसार एकूण १०,००० नग सौर कृषी पंप आस्थापित करण्यासाठी खालीलप्रमाणे निधीची तरतूद करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

एकूण १०,००० सौर कृषीपंप आस्थापित करण्यासाठी खालीलप्रमाणे निधीची आवश्यकता आहे.
(रु. कोटीत)

अ.क्र.	निधी	निधीची टक्केवारी	एकूण रक्कम	वितरित रक्कम	आवश्यक रक्कम
१	केंद्र शासनाचा निधी	३०%	१७६.०९	३७.६९	१३९.४८
२	राज्य शासनाचा निधी	५%	२९.३५	६.३६	२२.९९
३	लाभार्थ्याचा हिस्सा	५%	२९.३५	६.५७	२२.७८
४	घ्यावयाचे कर्ज	६०%	३५२.२०	५३.२४ (अतिरिक्त वीज विक्रीकर)	२९८.९६
	एकूण	१००%	५८६.९९	१०३.७८	४८३.२१

२. सदर योजनेस माहे डिसेंबर, २०१७ पर्यंत मुदतवाढ देण्यात येत आहे. तसेच केंद्र शासनास मुदतवाढ देण्याबाबत विनंती करण्यात येत आहे.

३. सदर योजनेची विहित कालावधीत उद्दिष्टपूर्ती होण्याच्या दृष्टीने ६ आत्महत्याग्रस्त जिल्हे व सध्या योजनेत समावेश असलेले जिल्हे यांच्यातील सौर कृषी पंप वाटपाचे प्रमाण ८०%-२०% रद्द करून ते ५०%-५०% करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

४. सदर योजनेत समावेश असलेल्या जिल्ह्यांव्यतिरिक्त उर्वरित जिल्ह्यांचा समावेश या योजनेत करण्यात येत आहे.

५. केंद्र शासनाकडून सदर योजनेसाठी मिळणारा निधी प्राप्त करून घेण्याची जबाबदारी महाऊर्जाची राहील. याबाबत महाऊर्जाकडून केंद्र शासनाकडे पाठपुरावा करण्यात यावा.

६. सदर शासन निर्णय नियोजन विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक १३५/१४६१, दिनांक १८/३/२०१७ तसेच वित्त विभागाच्या अनौचारिक संदर्भ क्रमांक १३१/२०१७/व्यय-१६, दिनांक १२/५/२०१७ नुसार दिलेल्या त्या त्या विभागांच्या सहमतीस अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.

७. हा शासन निर्णय, महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१७०६१४११५१०८५३१० असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(अशोक आत्राम)
सहसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई,
२. मा.मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य,यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
३. सर्व मंत्री/ सर्व राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
४. सर्व विधानमंडळ सदस्य,विधान भवन, मुंबई,
५. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई,
६. अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय,मुंबई,
७. प्रधान सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
८. प्रधान सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
९. सर्व अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव यांचे स्वीय सहायक,सर्व मंत्रालयीन विभाग,
- १०.मुख्य कार्यकारी अधिकारी, सर्व जिल्हा परिषदा,
- ११.महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/ नागपूर,
- १२.निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
- १३.सचिव, महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग, मुंबई (पत्राने),
- १४.व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, सुत्रधार कंपनी मर्या,मुंबई,
- १५.व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्या,मुंबई,
- १६.व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य विद्युत निर्मिती कंपनी मर्या,मुंबई,
- १७.व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य विद्युत पारेषण कंपनी मर्या,मुंबई,
- १८.महासंचालक, महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरण (महाऊर्जा),पुणे,

१९. सर्व विभागीय आयुक्त,
२०. सर्व जिल्हाधिकारी,
२१. उप सचिव/ ऊर्जा-३, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
२२. ऊर्जा उप विभागातील सर्व कार्यासने, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग,
२३. निवड नस्ती, ऊर्जा-७, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई.